

avaluació educació secundària obligatòria 4t d'ESO

ENGANXEU L'ETIQUETA
IDENTIFICATIVA EN AQUEST ESPAI

CURS 2013-2014

competència

lingüística:

aranès

INSTRUCCIONS

- Entà hèr era pròva escriu damb boligraf, e non pas damb creion.
- Lieg atentament e respon es qüestions en tot mercar ua X en caleishon corresponent. Solament i a ua resposta corrècta a cada qüestion. Se t'enganhes, pòs raiar-la e mercar claraments era naua resposta.
- Tibat ua hora entà hèr era pròva.
- Quan acabes, non te descuedes de respòner ara qüestion que trobaràs ara fin dera pròva.

TÈXTE 1

Lieg aquest tèxte damb atencion e arrespon les qüestions en tot hèr ua X ath caleishon corresponent.

PRUMÈRA EXPEDICION INTERNACIONAU ENTÀ VEIR ER OS DES PIRENÈUS

Quate gojats europèus an format part d'ua expedicion entà sajar de veir ad aquestes bèsties enes Pirenèus despús de guanhar un concors organizat per ua empresa de ròba esportiva.

Eth passat fin de setmana s'organizèc ena Val d'Aran ua des prumères expedicions, damb persones arribades d'Escòcia, Itàlia e França, qu'auien er objetiu de veir un os en sòn estat naturau. Es expedicionaris auien estat seleccionadi en un concors internacionau enes hilats sociaus, que desvelhèc gran interès a nivèu mondiau, causa que pròve qu'er os a possibilitats coma reclam toristic.

Abans de gèsser tara montanha se hec ua leçon teorica. Enes Pirenèus i a constància dera presència de vint-e-dus ossi (encara que n'i poderie auer mès) e era mitat des qu'an neishut en aquesta sèrra es darrèri 15 ans son hilhs de Pyros, un mascle de 25 ans. Mès Pyros se dèishe veir ben pòc. Bambú e Nhèu èren es autes candidates. Totes dues an estat vistes enes montanhes de Varradòs. Era leçon teorica acabèc damb un conselh basic entà non espantar as bèsties se se localizen: mantier-se en silenci.

Ua des questions formulades siguec: "Qué hèsqi se lo trobam?" Es expèrts aconselhen que se recomane, s'er os ei a mens de cent mètres, de non botjar. Jamès cau cridar (era bèstia poderie interpretar eth son com ua menaça), mès òc qu'ei important hèr-se a notar, hèr moviments non brusqui entà qu'er os detècte era nòsta presència. E un conselh mès ei parlar ar os damb un ton de votz pòc naut, encara que pro fòrt entà que mos escote. Aquerò que non cau hèr jamès, s'er os ei ben apròp, ei escapar a córrer.

Tàs sies dera maitiada deth diuendres, damb era net barrada, es expedicionaris comen-

cèren era sua incursion ena montanha. Es ossi son noctambuls e com an pro minjar enes bòsqui, sonque gessen enes zònes libres des arbes a prumèra ora deth maitin o quan comence a hèr-se de net.

Acompanhèren ad aquest grop un biològ e un agent rurau deth Conselh Generau d'Aran, e dus membres dera Patroilha der Os, que depenen deth Ministerio de Medio Ambiente. Es expedicionaris passèren peth camin a on encara se vedien es excrements, mès non se trobèc cap auta traça der os. Òc que poderen veir ua agla reiau, cèrvis, cabiròs e un paom. Un prèmi menor, encara que sufisent, coma recompensa pera caminada de quauques ores pes bòsqui de Toran.

Er agent rurau e es agents dera Patroilha der Os amièren despús ath grop entà ua zòna d'arbes, damb hiu de hèr clauat enes troncs, a on se graten es ossi. Aquiu i dèishen peus, que despús permeten conéisher era identitat der exemplar qu'a passat pera zòna, damb ua pròva d'ADN. Un aute punt de parada siguec en ua des cameres qu'eth Conselh Generau a repartides pes montanhes d'Aran. Se disparen quan i a un moviment, e gràcies ad aqueth dispositiu s'an podut préner fòtos e gravar videos dera majoria d'exemplars que viuen en aquestes montanhes.

Cap ath ser se decidic, en compdes de caminar, de susvelhar as ossi des dera distància. Eth grop se desplaçèc enquia Varradòs e es integrants s'installèren en un ticolet entà seguir, damb era ajuda des binòcles, es còstes deth deuuant. Mès tanpòc aueren sòrt.

TÈXTE 1

Finaument non en poderen veir cap, totun, es “aventurèrs” se’n tornèren pleament satisfèti pera experiència. Era desencusa der os, digueren, les auie permetut conéisher era beresa des montanhes araneses, auer un contacte dirècte damb era natura e observar

en sòn abitat naturau a espècies en perill d’extincion com eth paom o era agla reiau.

Era “aventura” d’aguesti expedicionaris a estat capdauantèra ena Val d’Aran e ei ua bona guida de cara a futures expedicions.

Javier Ricou, *La Vanguardia*, 19/09/2012 (tèxte adaptat)

Fòto: http://www.depana.org/public/noticia/Els_%C3%B3ssos_del_Pirineu_ja_han_sortit_de_la_hibernaci%C3%B3/

1 De quin país NON son es integrants dera expedicion?

- a. Finlàndia
- b. França
- c. Itàlia
- d. Escòcia

0-1

a

2 Quin ei er objectiu d’aguesta expedicion?

- a. Hèr un recompde des ossi dera Val d’Aran.
- b. Premiar as guanhadors d’un concors.
- c. Repoblar era val de bèsties en perill d’extincion.
- d. Provar desparières rotes toristiques pes montanhes de Varradòs.

0-1

b

3 Indica era forma verbau mès apropiada tà completar era frasa: “Abans de gèsser tara montanha s’ _____ ua leçon teorica”.

- a. impartirie
- b. aurie impartit
- c. auesse impartit
- d. a impartit

0-1

c

4 Com se ditz un des ossi mès vielhs des que viuen enes Pirenèus?

- a. Bambú.
- b. Nhèu.
- c. Pyros.
- d. Varradòs.

0-1

d

5 Qué se recomane se quauquarrés se tròbe damb un os en bòsc?

- a. Botjar-se a distància lentament.
- b. Húger montanha enjós.
- c. Ajocar-se entà non èster vist.
- d. Cridar entà hèr a húger ar os.

0-1

e

TÈXTE 1

6 Indica se son vertadères o fausses es següentes afirmacions:

	V	F
a. Es ossi pòden èster un bon reclam toristic.	☐	☐
b. Bambú e Nhèu son hilhes de Pyros.	☐	☐
c. Es ossi son bèsties diürnes.	☐	☐
d. Es ossi gessen deth bòsc quan an minjar.	☐	☐

7 Perqué son mès de bon veir es ossi cap ath ser que cap a meddia? Perque...

a. ei quan gessen a cercar minjar.	☐
b. hè massa calor.	☐
c. i a mens tapatge e non s'espanten.	☐
d. as ossi les molèste era lum deth solei.	☐

8 En quina institucion trabalhen eth biològ e er agent rurai que guidèren as expedicionaris?

a. Ministerio de Medio Ambiente.	☐
b. Conselh Generau d'Aran.	☐
c. Departament de Medi Ambient.	☐
d. Proteccion civila.	☐

9 Com se pòt saber per a on an passat es ossi? Pes...

a. excrements.	☐
b. branques trincades.	☐
c. peades en tèrra.	☐
d. esgarrapades que dèishen enes arbes.	☐

10 Quines autes tres bèsties sauvatges, ath delà der os, viuen enes bòsqui dera Val de Aran, segontes eth tèxte?

a. Cèrvi, cabiròu, paom.	☐
b. Agla reiau, cabiròu, linx.	☐
c. Agla reiau, paom, arrat.	☐
d. Cabiròu, colom, paom.	☐

11 Era paraula *recompensa* soslinhada en tèxte signifie:

a. indemnizacion.	☐
b. medalha.	☐
c. compensacion.	☐
d. arregraïment.	☐

TÈXTE 1

12 A qué se referís “aquiu” ena frasa
“Aquiu i dèishen peus...” (soslinhada en tèxte)?

- a. as branques trincades des camins.
- b. as objectius des aparelhs de fòtos.
- c. as hius de hèr des troncs.
- d. as ròques des camins.

0-1

o

13 S'an plaçat aparelhs de fòtos enes bòsqui tà...

- a. investigar s'era gent molèste as ossi.
- b. saber guairi ossi viuen ena zòna.
- c. enregistrar un documentau.
- d. estudiar es conflictes entre ossi.

0-1

p

14 Escuelh era paraula apropiada tà completar era següenta frasa:
“Es aparelhs de video se disparen _____ detècten moviment”.

- a. alavetz
- b. per tant
- c. pr'amor de
- d. en moment que

0-1

q

15 En quin orde se desvolòpen es hèts? Es expedicionaris...

<p>A. gessen ara auba d'expedicion.</p>	<p>B. assistissen tà ua leçon teorica.</p>	<p>C. passen pera zòna d'aparelhs de susvelhança.</p>	<p>D. arriben enes montanhes de Varradòs.</p>
--	---	--	--

- a. A → B → C → D
- b. B → A → C → D
- c. D → C → A → B
- d. B → D → A → C

0-1

r

16 Quin des següents ahèrs a mens importància en tèxte?

- a. Eth concurs organizat per ua empresa de ròba esportiva.
- b. Es perilhs de trobar un os en bòsc.
- c. D'outes bèsties en perill d'extincion.
- d. Era videosusvelhança des ossi.

0-1

s

TÈXTE 2

Lieg aquest tèxte damb atencion e arrespon les qüestions en tot hèr ua X ath caleishon corresponent.

OSTIU INTERCULTURAU TÀ JOENI

Estudiar lengües en estrangèr ei ua experiència fascinanta tà quinsevolh joen. Se melhore eth mestreg d'ua lengua estrangèra e s'a era oportunitat de conéisher ua forma de vida diferenta. Mès non ei pas ua opcion economica. Es prètzi viren ath torn des 2.000 euros. Pr'amor d'açò, es pairs que contracten un d'aguesti programes an d'informar-se entà trèir eth maxim profit.

Aquerò mès abituau ei qu'es joeni vagen tà un país de parla anglesa o francesa e convishen damb ua familia nativa. Er estudi de lengües ei ua combinason d'aprenedissatge ena aula e activitats de léser, com es practiques esportives e excursions tà endrets d'interès. Totun, aqueri que cerquen ua proposicion diferenta, an era possibilitat de contractar un aute tipe de programes.

Per aquerò ei especiaument interessanta era aufèrta que quauques agéncies propòsen enes sòns programes d'ostiu intercultural e solidari, en quau combinen estudis e voluntariat en un totau de nau païsi diferenti. As tradicionaus destins d'Alemanha, Canadà, França e Regne Unit, se higen Corèa deth Sud, Índia, Itàlia, Marròc e Turquia.

Era aufèrta tradicionau d'estudi de lengües se complète damb accions enes comunitats a on se viu. D'aguesta manèra, es joeni de 15 a 18 ans son es protagonistes d'ua experiència internacionau diferenta. Ath delà de practicar ua lengua, compartissen eth dia a

dia damb d'auti joeni de diuèrses orignes, cultures e condicions socials, e collabòren damb era comunitat a on viuen, tostemp acompanhadi per ua persona responsable deth grop e que les coordine en totes es accions. Ei ua experiència inoblidabla e extrèmament enriquidora, autan tàs joeni coma tàs persones que les acuelhen e coordinen.

Totes es destinacions an ues règles comunes per çò que hè ath foncionament. Pendent es tres o quate prumèrs dies, es joeni demoren ena capitala deth país, visiten era ciutat e coneishen es sues costums, entà viatjar despús enquiara comunitat a on estudiaràn e començaràn era convivéncia damb familhes locals. Tot soent, aguesti lòcs son en ciutats de mieges o petites dimensions.

Es joeni acodissen cada dia tà classa e an era oportunitat de compartir damb es familhes es sues activitats, eth tipe d'alimentacion, era sua cultura e, per suposat, era lengua. Era diferéncia respècte as programes convencionaus ei qu'es estudiants prenen part en accions de voluntariat comunitari damb ONG locals adreçades ath suenh deth miei ambient, era cultura o era educacion.

Es mès aventurèrs an era opcion de practicar anglés e iniciar-se en hindi. Se plantegen talhèrs de henna, classes de iòga e *trekking* ena montanha deth Himalaia, ena Índia. Entàs que se decidissen peth arabe, Marròc ei era proposicion. Se pòt trigar entre 20 ores de classes de francés o arabe.

Azucena García, *Consumer.es* (tèxte adaptat)
<http://www.consumer.es/web/es/educacion/escolar/2013/02/13/215838.php>

TÈXTE 2

1 Quin ei eth prètz miei tà estudiar lengües en estrangèr?

- a. 200 €
- b. 1.500 €
- c. 2.000 €
- d. 2.500 €

0-1

t

2 Estudiar lengües en estrangèr ei ua possibilitat que....

- a. ei accessibla tà totes es pòches.
- b. resulte economica e rentabla.
- c. non tostemp vau era pena.
- d. non pas toti ac pòden pagar.

0-1

u

3 Abituaument, es joeni qu'estúdien lengües en estrangèr, ath delà d'aprèner ua lengua...

- a. trabalhen entà pagar-se era estada en otèls, restaurants, etc.
- b. realizen desparières activitats de léser (espòrt, excursions).
- c. amplien d'auti estudis segontes era sua edat (segondària, universitat).
- d. collabòren damb es institucions educatives deth país.

0-1

v

4 Quines son es lengües que mès s'acostumen a estudiar?

- a. Anglés e francés.
- b. Anglés e aleman.
- c. Anglés e chinés.
- d. Anglés e arabe.

0-1

w

5 Er avantatge de realizar un viatge d'estudis damb ua agència solidària ei que...

- a. facilite eth contacte dirècte damb es parlants d'aquera lengua.
- b. possibilita conéisher mès ben era cultura de d'auti païsi.
- c. permet realizar trabalhs de cooperacion.
- d. s'aprenen diuèrses lengües ara ora.

0-1

x

TÈXTE 2

6 Indica quini des següents païsi son mens sollicitadi tà apréner lengües:

- a. Corèa deth Nòrd, Turquia, Itàlia.
- b. Marròc, Anglatèrra, Turquia.
- c. Itàlia, Marròc, França.
- d. Índia, Corèa deth Sud, Itàlia.

7 Es joeni que participen enes programes d'ua agència interculturau...

- a. acaben encantats damb era experiència.
- b. an tornat decebudi damb era experiència.
- c. considèren era experiència plan agotadora.
- d. cerquen divertir-se e conèisher a naues persones.

8 Es estades enes païsi de destin a traùs des agències solidàries son...

- a. tostemp en caplòc deth país de destin.
- b. normaument en ua ciutat diferenta dera capitala.
- c. soent en petiti pòbles.
- d. damb freqüència en lòcs que resulten de dificil accès.

9 Ena frasa “Es agències solidàries an ua aufèrta de viatge diferenta des agències *convencionaus*”, indica eth significat contrari de “convencionaus”:

- a. usuaus.
- b. insolites.
- c. abituaus.
- d. atípiques.

10 S'en compdes de colaborar damb activitats socials s'estimen mès practicar iòga, damb aquestes agències auràs era oportunitat d'estudiar:

- a. arabe.
- b. corean.
- c. hindi.
- d. francès.

0-1

y

0-1

z

0-1

aa

0-1

ab

0-1

ac

TÈXTE 2

11 Eth tèxte se titole “ostiu interculturau” perque...

- a. se parle des estudiants en estrangèr que pòden colaborar damb es servicis sociaus.
- b. s'explique que, ath delà d'ua lengua, es joeni pòden conéisher ues formes de vida diferentes.
- c. s'informe de qu'es participants pòden practicar, s'ac vòlen, espòrts en lòcs extrems.
- d. er objectiu reau ei qu'es joeni, damb era desencusa d'estudiar lengües, coneishen familhes diferentes ara sua pròpria.

0-1

ad

12 Escuelh era frasa qu'age era puntuacion corrècta:

- a. Es mèis inquiets pòden, se vòlen, ath delà de practicar ua lengua, hèr espòrts d'aventura.
- b. Es mèis inquiets, pòden se vòlen, ath delà de practicar ua lengua, realizar espòrts d'aventura.
- c. Es mèis inquiets pòden, se vòlen, ath delà de practicar ua lengua hèr espòrts d'aventura.
- d. Es mèis inquiets, pòden se vòlen ath delà de practicar ua lengua hèr espòrts d'aventura.

0-1

ae

13 Completa era frasa:

“Ath delà des lengües mèis freqüentes, _____ anglés o francés, tanben se pòt estudiar arabe o hindi.”

- a. atau com
- b. dera madeisha manèra
- c. com
- d. dilhèu

0-1

af

REDACCION

**Partint deth tèxte 1, desvolòpa eth tèma següent:
UN DIA DE SENDERISME PERA MONTANHA**

Escriu entre 10 e 15 línhes. Se n'escriues mens de 10, non se te corregirá era redaccion e era puntuacion se veirà afectada.

Te recomanam que seguisques aquest procediment:

- 1.** planificacion, esquèma des idies que seguiràs;
- 2.** prumèra version dera redaccion;
- 3.** revision, correccion e version definitiva.

Pòs servir-te d'aguesta huelha coma brolhon.

BROLHON

REDACCION

Utilize agesta pagina entara redaccion definitiva.

UN DIA DE SENDERISME PERA MONTANHA

0-1-2
-3-4

A

0-1-2
-3-4

R

0-1-2
-3-4

S

0-1-2
-3-4

L

0-1-2
-3-4

O

0-1-2
-3-4

M

0-1

P

AVALORACION DE LA PRÒVA

• Com avalués era dificultat d'aguesta pròva?

- Ben fàcil 1 Fàcil 2 Difícil 3 Ben difícil 4

Gràcies per la tua col·laboració.

Consell Superior
d'AVALUACIÓ
del Sistema Educatiu